

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sveder, imisi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četrt leta 8 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plašnja se od četiristopne petit-vrate po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Javni shod „Slovenskega društva“ v Ljubljani dne 15. majnika 1892.

(Konec.)

Prvi prosi besede krojaški mojster in občinski svetovalec g. Matija Kunc ter ogovori zbor blizu tako-le:

Ker je čast. gospod predgovornik omenjal v svojem govoru, da so glede vprašanja, katero je on razpravljajal, jedini vsi naši someščanje brez razlike politične barve, izvestno ni mislil na gospode pri „Slovenčevih“ stranki. Neka notica v „Slovencu“ z naslovom „Komedijska“ pokazala nam je, kako sodi njegova stranka javno mnenje, katero izraža danes tako obilo število naših someščanov iz vseh krogov Ljubljanskega stanovništva. Jaz ne zahtevam, da bi nasprotna stranka ne kritikovala našega delovanja, a po pravici smel bi od olikanih ljudij najpriprosteji človek tirjati, da pišejo in kritikujejo stvarno in dostojno. (Tako je!) Če jim prva točka dnevnega reda ni bila po volji, po čemu norčevati se iz zborovanja sploh, katero se ima sicer povetovati o jednem najvitalnejših vprašanj našega mesta. (Dobro!) Slišal sem pač že mnoge in različne kritike, a da na tak način „študirani“ gospodje pišejo o resnem shodu Ljubljanskih meščanov, da imenujejo zbor, ki se vrši pod nadzorstvom vlade, „komedijo“, to je dosedaj nezaslišano. Ljudem, ki tako pisarijo, gre pač le naše pomilovanje. (Burno pritrdjevanje.) Druge besede bi mogel pa rabiti, če bi hotel primerno ožigosati početje, ki nadkriljuje najskrajnejši židovski terorizem. (Dobro! Dobro!) — Glede stvari same omenim pa naj, da se nam je silno čuditi, da za Kranjsko in naše mesto nismo mogli dosedaj ničesar doseči, navzlic temu, da je naše mesto imelo za poslanca grofa Hohenwarta, najupljivkejšega moža v Tassejevi stranki. (Čujte!) Jaz sicer že takrat, ko je bil voljen državnim poslancem, ničesar pričakoval nisem, a danes sprevideli bodo tudi oni, ki so od oportunitete pričakovali kakih koristij za našo deželo, da jim grof Hohenwart niti v taki malenkosti, kakor je premeščanje vojaške bolnice, ni hotel ali ni vedel pomagati. Isto tako je z ostalimi poslanci, ki že leta in leta zvesto služijo sedanji vladi, ki so glasovali vedno za nove obremenjenja davkoplačevalcev, a navzlic temu nimajo potrebnega upliva. (Živahno odobravanje!) Celo pri dolenski železnici storila je država malo za nas, dežela sama mora jamčiti za uspeh, mesto in zasebniki pa žrtvovati novce za zidanje. Je li to naklonjenost naši deželi? Bi bilo morebiti slabše za našo deželo, če bi naši zastopniki bili v opoziciji? Mnogoletne skušnje pričajo nam, da manj ko nič doseči ne moremo za našo deželo glede narodno-gospodarskih potreb, naj bodo poslanci naši v opoziciji ali ne. (Dobro! Dobro!) Naroda našega pa politično ne more nikdo izbrisati iz sveta. Izvenkranjski Slovenci od oportunitete naših poslancev doslej nimajo nikakega užitka. (Burna pohvala.) Ugovori, da treba našim poslancem sedanjo vlado podpirati zato, da nam bode bolj naklonjena, so torej brez jedra, ker od vse poslušnosti naših poslancev ne dobimo tega, kar se daje drugim narodom. (Dobro! Dobro!) Pogledjmo le naše obrtno šolstvo. Razen strokovne šole za lesni obrt, katero je vlada iz nekega nemškega kotiča premestila k nam, ker ta šola tam ni uspevala, nimamo ničesar. Trst ima državno obrtno šolo, in v manjši Koroški daje država trikrat toliko za obrtni pouk, kakor na Kranjskem. Žalostno pa je pri teh razmerah, da je razdor mej

nam, še žalostnejše pa, da ta razdor ni glede politike, marveč da se razteza celo na narodno-gospodarske stvari in zaradi tega nimamo upanja, da bi vsi naši poslanci postopali jedino in možato za naše koristi, kajti strankarstvo prevladalo bode, kakor vse kaže, tudi glede na gospodarska vprašanja. Poučevati je nam torej narod, da bode do slednje kočice postal zaveden in razsoden in mu ne bode več treba iz političnih časnikov zajemati navod za svoje izveličanje! (Živa pohvala in ploskanje.)

Sedaj povzame besedo deželni poslanec dr. Ivan Tavčar, burno pozdravljen. Njegov govor glasil se je v glavnih potezah tako-le:

Slavna družba! K prvi točki mi je prepovedano govoriti. Je li ta prepoved vlade po zakonu in previdna, o tem naj sodi višja inštancija. Vidi pa se mi, da imajo tisti trije državni poslanci najmanj povoda veseliti se vladne brambe; če je bilo njihovo postopanje čisto, kakor solnčni žarek, potem se jim ni bati solnce, če jih hoče pod tem solncem ogledati in pregledati javna kritika. (Dobro! Dobro!) Prepoved vlade bode pri manj razsodnih ljudeh nehoté napravljala utis, kakor da se je hotela zabraniti neprijetna kritika proti slovenskim državnim poslancem, in sicer v slučaju, ko se jim je bilo soglasno in tako obnašati, da se jim ni bilo bati nobene kritike in to niti od te, niti od one strani. (Tako je!) S stališča slovenskih državnih poslancev je to prepoved torej vsekako obžalovati. (Obče pritrdjevanje.)

Že gosp. predgovornik se je spominjal listov, kojim ni všeč naš današnji shod. Pozabil pa je tu primerno spominjati se našega starodavnega in starikega uradnega lista! (Veselost.) „Laibacher Zeitung“ je že prej, kot se je dostavil vladni odlok našemu društvu, iz zanesljivega vira poročala, da je prva točka današnjega zborovanja dejana pod ključ. Govoreč o drugi točki pa je porogljivo pristavila, da je čudno postopanje, če se na jedni strani vlada napada — prav kakor da so poslanci Hohenwart, Klun in Globočnik naša vlada (Burna veselost) — na drugi strani pa pri nji za dobrotami berači! S tem hotela nam je stara teta ojstrino svojih škarij v meso potisniti. (Nova veselost.) Menim, da ste vsi prepričanja, da nam tak napad ne prouzroča posebnih bolečin. Vender pa moramo protestovati proti temu pisarenju vladnega lista. (Dobro! Dobro!)

Da se bode naše mesto razviti moglo, potem mora stara in onečeden vojaška bolnica odmakniti se iz središča Ljubljane. Neprestano se trudita dežela in mestni zastop, da bi zboljšala zdravstvene razmere v našem mestu; vlada pa je zavezana, da ju podpira in sveta dolžnost vlade je tudi, da prej kot mogoče ukrene, da zgine z Dunajske ceste tisto s prejšnjega stoletja pozabljeno in okuženo poslopje, s kojega se je že dostikrat bolezen pritihovala v belo Ljubljano. Mi torej ne beračimo pri vladi za kako dobroto, mi jo samo spominjamo dolžnostij, koje bi bila visoka vlada že davno s proste volje spolniti morala. To se mi je videlo potrebno naglašati proti breztahtni pisavi našega vladnega lista. (Burno odobravanje.)

Tudi „Slovenca“ se je spominjal gospod predgovornik. Jaz, za svojo osebo, se tudi nad tem po-božnim razsajalcem ne jezim. Taka pisava bode ravno „Slovenca“ samemu največ škodila, nam pa napravljala reklamo, za kojoj nam je biti hvaležnim gospodom v „Katoliški tiskarni. (Obča veselost.) Pisali so o našem shodu, da bode „komedijska“, pri

koji hočejo nastopiti različni igralci in h koji se bode smelo priti brez vstopnine! Taka pisava je ravno sedaj, ko gospodje pripravljajo svoj „Katoliški shod“ — kojega jim iz srca privoščimo! — prav neprevidna. Pomislite samo, da se ravnamo po njihovem zgledu, ter damo tiskati „da se bode meseca avgusta igrala v Ljubljani velika komedija, pri koji bodo nastopali različni komedijantje v čruih in ru-decih talarjih!“ (Burna veselost in dolgo ploskanje). To bi kričali, če bi mi tako pisali! Pa ne bodemo, ker tudi svojim nastprotnikom privoščimo, da počenjajo, kar se jim zljubi. (Tako je!)

Pač pa bode od sedaj meščanstvo Ljubljansko lahko vedelo, v katerem taboru mu je iskati pravih prijateljev. Če se borimo za prostor, ki je za razvitje Ljubljane neobhodno potreben, smo v očeh „Slovenčevih“ — komedijantje; če ho-čemo, da bi se zboljšalo zdravje v tem mestu — smo — komedijantje; če hočemo, da bi se vojaška bolnica podrla, smo — komedijantje, in če hočemo, da bi se na njeno mesto obilo stavb zgradilo, da bi vsaj naši obrtniki kaj zaslužka imeli — smo tudi komedijantje! Dobro je, če si zapomnijo posebno naši obrtniki pisavo „Slovenčev“. (Burno odobravanje.)

Ali čuda ni, če blapci tako pišejo, ko je vendar gospodar isto takega mišljenja. Ljubljana ni priljubljena niti pri hlapcih, niti pri gospodarju. Evo vam dokaza! (Čujmo! Čujmo!) Kako sta se borila dežela in mesto, da bi se na Ljubljansko polje prenesla deželna bolnica. Eminentno človekoljubno postopanje je bilo to, in naš Gorup je ravno pri ti priliki pokazal zlato svoje srce, v kojem mu cvete prava cvetlica prave Kristove ljubezni! Sedaj se je izkazalo, da bi se nova deželna bolnica primerneje in ceneje dala sezidati tik vode za šent-petersko vojašnico. Tam ima škofija Ljubljanska nekaj peščenih njiv, ki ji na leto čistega dohodka ne dajejo nad 300 gld. Po tem dohodku soditi, bil bi ta svet s 15000 gld. preplačan. Ali naš prevzvišeni škof zahteval je od dežele najprej 39000 gld. (Čujte! Čujte!) potem 35000 gld. (Čujte!) in končno so ga z veliko težavo preprosili, da ga je oddal za 28500 gld! (Ironičen smeh.) To vse za svet, ki nima nikake prihodnosti, ter donaša letnega dohodka pičlih 300 gld! Umestno se mi je zdelo, da se je pribil na steno ta slučaj in to v namenu, da bode Ljubljansko meščanstvo vedelo, v kojem taboru so njegovi prijatelji. (Dolgotrajno odobravanje.) — Sicer pa glasujem za nasvetovano resolucijo. (Burna pohvala in ploskanje.)

K isti točki zglašuje se še Ivan Hribar, ki je povedal zboru „ad vocem“ grofa Hohenwarta kot Ljubljanskega državnega poslanca nastopno zelo značilno dogodbico:

Jaz sem se od nekdaj zanimal za odstranitev vojaške bolnice in ko smo izvolili za svojega zastopnika v Dunajski parlament velemožnega grofa Hohenwarta, mislil sem, da je sedaj prišel trenotek za rešitev naše želje. Šel sem zato na Dunaj, predstavil se gospodu grofu, ter ga prosil, naj krepko podpira prošnjo našega mesta. Hohenwart sprejel me je skrajno ljubeznivo ter mi zatrjeval, da se bo stvar gotovo dala dognati, zlasti že zaradi tega, ker je vlada tudi drugim provincijalnim prestolicam nasproti pokazala skrajno kulanco v enakih slučajih. Obljubil mi je g. poslanec, da bo nemudoma začel dogovor z ministrom ter da bo o uspehu sporočil najkasneje v 14 dneh g. županu Ljubljanskemu. Gospoda, jaz pa sem potem celo štiri leta popraševal g. župana

o sporočilu Hohenwartovem, a vsekdar dobil sem le žalostni odgovor, da velemožni gospod grof še ni česar ni poročil! (Čujte! Čujte!) Prišedši čez nekaj let zopet na Dunaj, nameraval sem g. grofu vendel-le zopet v spomin poklicati to stvar in šel sem vsled tega zopet v njegovo pisarno. Sedaj me je pa zopet jako ljubeznivo sprejel — gospoda grofa sluga, trdeč, da ima g. grof uprav sedaj jako važen pogovor z nekaterimi poslanci bukovinskimi, da bom pa ob 1/1. uri gotovo zamogel z Njegovo ekselencijo govoriti. Pustil sem mu tedaj svojo vizitko ter odšel. Vrnivšega se zopet ob določenih uri pa me je sprejel isti sluga z besedami. „Seine Excellenz sind fortgegangen, haben aber nichts befohlen“. Visokorodni gospod grof je tedaj odposlanca glavnega mesta Ljubljane, hotečega spominjati ga na staro obljubo — takorekoč ven vrgel! Ta dogodbica je pač tudi dokaz za to, česa nam je pričakovati od g. grofa Hohenwarta in njegovega kluba. (Tako je! Dobro! Dobro!)

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, da na-to g. predsednik na glasovanje resolucijo g. dra. pl. Bleiweis-Trsteniškega, ki se je soglasno in z navdušenjem sprejela.

K zadnji 3. točki dnevnega reda „Eventualia“ prosi besede društveni odbornik, c. kr. notar Viktor Globočnik iz Kranja, in govori nekako tako le:

Častita gospoda! Došel sem iz gorenjskega volilnega okraja, kjer volilci niso še imeli prilike in časti, da bi mogli v svoji sredi pozdraviti državnozbornskega svojega poslanca, seznaniti se z njim, ter mu potožiti svoje britkosti in težave; ti volilci pa tudi niso čuli še nič o kakem javnem nastopu poslanca gorenjskih in notranjskih mest in trgov v Dunajskem parlamentu. (Čujte!) Umevno je torej, če si dovolim na javnem shodu „Slovenskega društva“, ko bivar meji svojimi političnimi prijatelji in somišljeniki, sprožiti in v razgovor vzeti stvar, katera prebivalcem mesta Kranjskega prebudo teži srce ter mrači našega mesta prihodnost, katera pa vendar ni samo lokalnega pomena, ampak je splošna in eminentno narodna reč. V mislih imam nekdanji Kranjski gimnazij in njega zopetno ustanovitev.

Da je ta stvar vredna splošnega narodnega zanimanja, jasno je vsakemu naobražencu, če pomisli, da je srednješolski pouk neizmerno važen za kulturni razvitok vsacega naroda, tembolj torej naroda slovenskega, ki se je po vladajoči nasprotni mu stranki v kulturnem oziru le preveč zanemarjal. (Dobro!) Narod naš hrepeni po boljši izomiki, po kulturnem napredku in želi se popeti na višjo stopnjo splošne narodne prosvete. (Tako je!) Narod slovenski pa ima tudi, kakor vsak drug narod, važne dolžnosti do samega sebe, do svoje bodočnosti, premuogo je mest v državnem in socialnem življenji vsacega naroda, na katere je treba postaviti moše iz svoje srede: duhovnike, juriste, profesorje, zdravnike, tehnike itd. Da torej naš narod zamore zadoščati tem dolžnostim do samega sebe, in da more doseči vzvišene svoje kulturne namene, treba je, da se mu preskrbé za to posebna sredstva. (Burno odobravanje.) In taka sredstva so srednje šole, katere so potrebne vsakemu zgoraj imenovanih stanov in sploh vsacemu omikancu. Le na podlagi srednješolskega pouka zamorejo se sinovi naroda vsposobiti za visoke šole, iz katerih izvirajo potem zgoraj imenovani vodilni stanovi v ta namen, da služijo svojemu narodu. In če za taka mesta narod nima na razpolaganje svojih sinov, potem nastanejo za narod žalostni časi, tujci zasedejo ta mesta, narodu ne v korist. (Prav dobro!) Zatorej pa je sveta dolžnost vsacega rodoljuba, vsacega narodnega veljaka, zlasti pa narodnih zastopnikov in poslancev, da z vstrajnim duševnim naporom in z združenimi močmi delajo na to, da se narodu sredstva in viri odpró za boljše izobraženje, to je, da se srednješolski zavodi ustanove ter ohranijo, in če nam jih kak nesrečni slučaj odvzame, da se zopet pridobé. (Burna pohvala.)

Taki oziri vodili so sigurno naše deželne in državne gg. poslance, ko so na svojem shodu dne 2. oktobra 1890. sestavljali narodni program ter v njega vsprejeli zopetno ustanovitev razpuščenega Kranjskega gimnazija, — in ta okolnost je le še poostрила dolžnosti naših poslancev v tem oziru. Če pa preiskujemo, kaj se je v tej stvari dosedaj zgodilo, ne moremo javiti svojega zadovoljstva. Če tudi je deželni zbor in deželni odbor kranjski storil marsikaj koristnega, za kar mu gre vsa čast, če tudi

so se nekateri poslanci prav hvalevredno potezali za Kranjski gimnazij, vendar ta stvar ni napredovala, ker se je žalibog državnozborna delegacija ni lotila z ono gorečnostjo, odločnostjo in vzajemnostjo, katero bi dobra stvar potrebovala in tudi zaslužila. (Res je!) Z obžalovanjem omenjati mi je pred vsem, da državnozbornski poslanec za gorenjska in notranjska mesta in trge pl. Globočnik še ni izgovoril besedice o tej zadevi, in da on v državnem zboru le za narod sedi in za narod molči, kakor da bi si bil priavojil prislovico „Redem ist Silber, Schweigen ist Gold“ tudi za parlamentarne odnose. (Živahna veselost.) Vendar pa se ne bom dalje spodbikal nad tem poslancem in nad njegovo negativno zgovornostjo. (Veselost.) Pričakovati pa bi bili smeli, da bode celota državnozbornske naše delegacije storila svojo dolžnost, in da bo o priliki, ko je ministerstvo pridobivalo si glasove za Dunajske prometne naprave, postavilo med drugimi zahtevami tudi zopetno ustanovitev Kranjskega gimnazija kot nasprotni zahtevek in pogoj vladi ugodnega svojega glasovanja. (Prav dobro!) Toda to se dosedaj ni zgodilo, ako-ravno bi se ta gimnazijska zadeva smela smatrati za nujno, ne le radi tega, ker nam je ta gimnazija z ozirom na prenapolnjenost Ljubljanskih gimnazijskih zavodov prav živo potrebna, ampak tudi radi tega, ker se gre tu le za ponovitev stare pravice, ki se nam je odvzela, katera pa naj se povrne čim preje tem bolje. (Živahna pohvala.) Tudi bi bila za državo, ki za Dunajske prometne naprave tirja od svojih narodov nad 40 milijonov goldinarjev, to le mala nasprotna koncesija z malimi stroški. (Res je!) Da pa se ta zadeva v prihodnje ohrani v živem spominu in smatra za nujno, prosim Vas, častita gospoda, da skazete Vašo naklonjenost za to važno in splošno narodno stvar s tem, da pritrdite naslednji

resoluciji:

„Slovensko društvo“ smatra zopetno ustanovitev Kranjskega z naredbo visocega naučnega ministerstva z dne 8. avgusta 1887 razpuščenega gimnazija za nujno narodno zadevo in zatorej naj slovenski državni poslanci pri vsaki primerni priliki in če je mogoče že o priliki debate in glasovanja za Dunajske prometne naprave poudarjajo potrebo zopetne ustanovitve tega gimnazija naj odločno, vstrajno in z uporabo vse svoje parlamentarne veljave uplivajo na vlado, da zopet v življenje vzbudita srednješolski zavod. (Dobro! Dobro! Burna pohvala in ploskanje govorniku.)

Ko je še dr. Ivan Tavčar kot deželni poslanec Kranja s krepkimi besedami podpiral to resolucijo, sprejme jo zbor soglasno in društveni predsednik obljubi, da bo nemudoma o tem obvestil zavezo hrvatsko-slovenskih državnih poslancev.

Konečno prečita se še nastopni brzojavni pozdrav političnega društva „Edinost“ v Trstu, ki se ne nanaša, kakor ostali dopisi in brzojavi, izrecno na prepovedano točko dnevnega reda:

„Politiško društvo „Edinost“, zvesto svojemu geslu: „V edinosti je moč“ in dosledno slovensko-hrvatskemu programu, želi zajedno solidarno postopanje z brati Čebji, ter pozdravlja srčno današnji shod, kateri naj bode izraz opravičenih teženj našega naroda in predhodnik skupnemu odločnemu delovanju v tistih dosego.

Predsednik Mandić.

Prečitane tega pozdrava spremljalo je navdušeno pritrdjevanje vseh udeležnikov zbora.

Na to zaključil predsednik Gogola zbor zahvaljujoč zlasti vnanje udeležnike za impozantno udeležitev.

Tak je bil pomembni shod, ki je živo pričal, da še vedno in vzlic vsem farizejskim spletkam ponosno vihra nad belo Ljubljano prapor narodne prosvete in narodnega napredka. Naj bi jedino slovenska ideja, katere jedini zastopnik na Kranjskem je „Slovensko društvo“, prodrila zmagnosno v zadnji kotiček naše domovine, naj bi se oklenil našega prapora kakor jeden mož ves slovenski narod — in v to pomozi Bog i sreča junacka! „Slovenskemu društvu“ pa kličemo iz dna srca: „Vivas, crescas, floreas“!

Valutne predloge.

V sobotni seji državnega zbora predložil je finančni minister zakonske načrte, tičeče se valutnih predlog. V nastopnem podajamo kratek posnetek iz teh predlog, da vidijo naši bralci, za kaj se gré. Denarna enota bode zlata krona, razdeljena na 100 vinarjev. Vsak zlati denar kovan bode iz 900 delov zlata in 100 delov bakra. Iz jednega kilograma zlata skovalo se bode 3280 kron. Zlatega denarja bomo dobili: peneze po 20 kron in po 10 kron. Iz jednega kilograma zlata skovalo se bode 164 komadov po 20 kron ali 228 komadov po 10 kron. Na zlatih penezih bo na jedni strani izkovan podoba cesarjeva in napis: „Franciscus Josephus I. D. G. Imperator et Rex“ na drugi strani bo pa izkovan cesarski orel in napis, s katerim bode povedano, koliko je zlat vreden in kdaj je bil skovan. Rob bo gladak; pri zlatih po 20 kron usekan bode vanj rek „viribus unitis“, pri zlatih po 10 kron pa ukras. Zlati po 20 kron imeli bodo 21 milimetrov, zlati po 10 kron pa 19 milimetrov dolg premer. Zlati, kateri se po cirkulaciji obrabijo, se vzemo na troške države iz prometa. Kovanje zlatov se vrši na državne troške, za zasebnike se kujejo zlati le v toliko, v kolikor utegne novčena kovačnica tem naročilom zadostiti. Razen kron kovali se bodo kakor doslej tudi avstrijski cekini, zlati po 8 in 4 gld. pa pridejo iz prometa. Sedanji srebrni goldinar ostane do druge odredbe v veljavi. Srebrnjakov se ne bode več kovalo; izvzemši tiste množine srebra, katere ima državna uprava že sedaj pripravljene v to svrhu. Dokler ne pride srebrni denar iz prometa, primoran je vsakdor vsprejemati ga kot plačilo in sicer je šteti komade po 2 goldinarja za 4 krone, goldinarje za 2 kroni, in petindvajsetice za 50 vinarjev. Razen zlatega denarja kovali se bodo še srebrnjaki po 1 krono in po 50 vinarjev; iz nikeljja komadi po 20 in po 10 vinarjev, iz bronovine komadi po 2 in 1 vinar. V srebrnjakih bode 835 delov srebra in 165 delov bakra. Iz jednega kilograma srebra skovalo se bode 200 komadov po 1 krono, ali 400 komadov po 50 vinarjev. Srebrna krona težka bode 5 gramov, komadi po 50 vinarjev pa 2,5 gramov. Na teh srebrnjakih bode na jedni strani podoba cesarjeva z napisom: „Franz Jos. I. D. G. Imperator et Rex“, na drugi strani pa razen znamenbe vrednosti in letnice kovanja še pri kronah cesarska glava, pri komadih po 50 vinarjev pa cesarska krona. Rob kron bode gladek, vanj bode usekan rek „Viribus unitis“, pri komadih po 50 vinarjev bode rob povsem gladek. Krona bode v premeru dolga 23 milimetrov, srebrnjak po 50 vinarjev pa 18 milimetrov. Srebrni denar koval se bode samo za državno porabo in sicer bode za 140 milijonov kron srebrnjakov po 1 krono in po 50 vinarjev. Denar iz nikeljja kovan bode iz čistega nikeljja in se bode izdelalo iz kilograma nikeljja 250 komadov po 20 vinarjev, oziroma 330 komadov po 10 vinarjev. Tega denarja skovalo se bode za 42 milijonov kron, izdal pa se bode takoj, ko se bodo vzele iz prometa sedanje dvajsetice, desetice in groši. Penezi iz bronovine bodo po 2 in po 1 vinar, vsega vkupe jih bodo skovali za 18,200.000 kron. Izdali se bodo, kadar bo vlada vzela iz prometa sedanji bakreni drobiž. Sedanji srebrni in bakreni drobiž ostane v prometu in v popolni veljavi, dokler vlada naredbenim potom drugače ne določi, a takozvani „lavantinski tolariji“ s podobo cesarice Marije Terezije in letnico 1780 ostanejo tudi še nadalje v veljavi. Papirnati denar, katerega imamo sedaj, ostane v veljavi in porabi, dokler ga vlada ne vzame iz prometa. Obligatorno računanje po kronah, potem upliv nove vrednote na pravne razmere, določba roka, kdaj je začeti plačevati v gotovini, to in še vse druge sem spadajoče stvari določile se bodo pozneje po posebnih zakonih. Dovoljeno pa je koj, ko vladna predloga zadobi zakonsko veljavo, računati tudi po kronah.

Vlada predložila je tudi poseben zakon, s katerim se pooblašča, da se dogovori z ogersko vlado gledé reforme valute in da se bode razdelil drobiž po razmerji 70:30 in isto tako tudi vsi troški. Tudi troške za odkup državnega papirnatega denarja do zneska 312 milijonov gold. nosita obe državni polovici vkupe in sicer v zgoraj imenovanem razmerji. Ta pogodba veljavna je do 1. 1910, če se pa leto dnij pred potekom ne odpové, za nadaljnjih 10 let.

Dalje v prilogi.

Plačila, katera je dogovorno plačati v zlatih goldinarjih, more dolžnik, ako to hoče, plačati tudi v novi zlati vrednoti, in je v tem slučaju računati 42 avstr. ali ogerskih zlatih goldinarjev za 100 kron.

Vlada predložila je nadalje načrt zakona, s katerim se določa, da mora tudi avstro ogerska banka vsprejemati novo vrednoto in zlato, in načrt zakona, s katerim se pooblašča, da najame posojilo ter izda 4% rentnih obligacij, katere je obrestovati o zlato, toliko, kolikor je potrebno, da v efektivnem zlato založi 183,456.000 avstrijskih zlatih goldinarjev. Zadnji zakonski načrt pooblašča vlado, da konvertuje 5% rentni dolg iz l. 1881, predarlske železniške državne zadolžnice, in Rudolfove železnice državne zadolžnice pod prejšnjimi pogoji tako, da bode od tega imela državna blagajna stalno prirahitev.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 19. maja.

Regulacija valute.

Načelniki vseh treh frakcij gospodske zbornice so ukrenili voliti takoj specialno komisijo za posvetovanje o valutnih predlogih in povabiti finančnega ministra, da poda kakor v poslanski zbornici potrebna pojasnila. — Poljski klub zboroval je najprej v nedeljo. Načelnik Jaworski je vprašal, hoče li klub voliti izvestno število zaupnih mož, kateri se bodo posvetovali s finančnim ministrom, ali pa naj je tega povabiti, da poda pojasnila kar celemu klubu. Klub se je odločil zato, da je valutne predloge izročiti posebnemu odseku, a da je finančnega ministra povabiti, naj poda svoje informacije celemu klubu. V ponedeljek razpravljaj je poljski klub zopet o tej isti stvari. Seja je bila precej važna. Trajala je tri ure. V imenu agrarcev govoril je principijelno proti regulaciji posl. Evgenij Abramowicz. — Posl. Szczebanowki izrekel se je principijelno za regulacijo, ni pa prikrival svojih pomislekov glede vladnega načrta. Zlasti mu ni bilo všeč razmerje troškov mej Avstrijo in Ogorsko, katero je določeno na 70:30 in to, da se vršita zajedno regulacija valute in konverzija, ker je za regulacijo sedanjí čas pač ugoden, ne pa za konverzijo. Bivši finančni minister Dunajewski izrekel se je sicer za regulacijo, a gledé vladnih predlog navedel celo vrsto jako tehtnih pomislekov. Razprava o tej stvari še ni dogana. — V klubu nemške levice začela se je včeraj razprava o valutnih predlogih. Govorili so skoro izključno nasprotniki vladne predloge, posebno rezko Edvard Suess in Makso Newirth, katerima se je pridružil tudi Plener. — Tudi klub konservativcev ali Hohenwartov klub bavil se je s to rečjo in ukrenil glasovati zato, da se odstopijo vladne predloge posebnemu odseku 36 članov v pretrcu in poročanje.

Češki odpor.

„Narodni Listy“ naznanjajo, da so razen mesta Horazdovice tudi še nekatera druga mesta odrekla nadaljno pobiranje davkov, in sicer Karlin, Budějovice, Kralup, Kutimlov, Kaplice in še nekatera druga. — V ponedeljek bil je v Pragi občni zbor mladočeške kmetske zveze. Udeležencev je bilo do 600. Deželni posl. Ratay poročal je o zadnjih političkih dogodkih, a po precej rezki debati vsprejel je shod resolucijo, s katero priporoča mladočeškimi drž. poslancem, naj začno takoj dogovore z ostanki staročeške stranke in z veleposestniki v to svrho, da bode vse tri stranke skupno delovale za izvedenje državnega prava češkega. — Politiško oblastvo sistira vse tiste občinske sklepe, s katerimi so izrečeni protesti zoper ustanovitev Tepliškega sodišča.

Volilno gibanje na Hrvaškem.

Le 14 dni še in vršile se bodo volitve za hrvatski sabor, ki so zdaj tudi oficijelno raspisane za dneve od 30. maja do 2. junija. Največ okrajev volijo bode prvi dan 30. t. m., namreč 51. Dne 31. t. m. voli 23 okrajev, dne 1. junija 10 okrajev in dne 2. junija 4 okraji. Po novem volilnem zakonu z dne 29. septembra 1888. leta pomnožilo se je število volilcev skoro za tretjino. L. 1887 bilo je vsaga skupaj 36.736 volilcev, letos pa jih je 49.768, torej za 12.332 več. To bode pa težko spremenilo končni izid, ker vlada bode delala z vsem pritiskom za svoje priataše. To kaže že to, da je odločila tako kratek rok do pričetka volitev.

Vnanje države.

Novo italijansko ministerstvo.

Ministerstvo Giolitti se je konstituiralo in je sedaj popolnoma, kajti tudi Finochiaro Aprile prevzel je naposled portfelj komunikacijskega ministerstva. Le-ta je zvest privrženec Crispija in splošno se sodi, da bode nova vlada hodila po tistih potih, katera se Crispiju vidijo prava. Isto tako sodijo tudi francoski listi, pa ti so jedini v tem, da je novo ministerstvo Francozom sovražno, in da ne zasluži francoskih simpatij. „Journal des Débats“ pravi, da je to Crispijevo ministerstvo brez Crispija. Ime Brin pomeni italijansko-germansko zvezo, ime Ellena pa gospodarski boj mej Francijo in Italijo.

— Ker sedanja večina v narodni zbornici ni povsem prijazna vladnim tendencam, boje se radikanci, da bode vlada razpustila narodno zbornico.

Kulturni boj na Francoskem.

Navzlic papeževemu posredovanju in navzlic odločnemu postopanju vlade ne odneha tisti del duhovščine, kateri se je združil s sovražniki republike. Vsa znamenja kažejo, da je pravi pravcati kulturni boj neizogiben. Radikalni pravosodni minister Richard misli v tem oziru storiti prvi korak. Predlagal bode, naj se troški v cerkvene in verske namene razdele na posamezne občine, a vsaki naj bode na voljo dano, hoče li ali neče nositi to breme. Ako se to res zgodi, in radikanci so jako uneti zato, potem je gotovo, da bode ogromna večina francoskih občin odpravila doneske v verske svrhe.

Volitve na Grškem.

Te dni vršile so se na Grškem nove volitve v narodno zbornico. Končni izid je ves drugačen, kakor se je sodilo. Delyannis propal je popolnoma, najodličnejši njegovih priatašev niso dobili mandata, tudi vladna stranka ni uspela, nekateri ministri propali so popolnoma. Zmagala je stranka Trikupisova, katera bode imela v novi zbornici več kakor tri četrtinsko večino. Da se volitve niso vršile brez resnih izgrediv in nemirot, je samo po sebi umevno, navzlic temu, do oficijozno poročilo trdi, da se je vršilo vse v najlepšem redu.

Dopisi.

Iz Kranja, 14. maja. [Izv. dop.] (Učiteljsko društvo za Kranjski šolski okraj — Letošnje glavno zborovanje „Zaveze“.) Dne 5. t. m. zborovalo je učiteljsko društvo za Kranjski šolski okraj v mestni dvorani v Kranji. O tej priliki nas je prijetno iznenadilo poročilo nemurno delujočega odbora, ki je v kratkem času nabral za nameravani spomenik našemu prerano umrlemu tovarišu Ant. Rozmanu toliko prostovoljnih doneskov, da nam bode z društvenim prispevkom vred v kratkem možno omisliti spomenik, vreden tovariša in društva našega. Zajedno pa so člani našega društva pokazali dejansko svoje rodoljubje s tem, da so pri skupnem obedu zložili ne neznačno svotico za družbo sv. Cirila in Metoda, a jo za sedaj plodonosno naložili, dokler naraste na potrebno vsoto 100 gld., da se uvrsti naše društvo med družbene pokrovitelje. Bog daj vstrajnosti, da se skoro obistini ta naša želja!

Važno točko rešil je naš zbor tudi, ko je izvolil pripravljalni odsek za glavno zborovanje „Zaveze“, ki se ima vršiti letos o binkošti v starodavnem Kranji. Imena izvoljencev porok so nam, da bode odsek z živahno vstrajnostjo deloval, da dragim našim gostom preskrbi dostojen sprejem ter jim ponudi kar možno največ. Da ga bode pri tem ne lahkem delovanju izdatno in rodovoljno podpiralo rodoljubno naše meščanstvo, o tem ne dvojimo ni najmanjše. Saj je poznato po svojem upravnem slovenskem gostoljubju! Na času se nam zdi že sedaj slavno občinstvo, zlasti gorenjsko, opozoriti na to imenitno zborovanje, kojega naj bi se mnogobrojno udeležilo. Vspored zborovanju bode v glavnih točkah nastopen: binkoštno soboto popoldne zborovanje odposlancev, nedeljo popoldne posvetovanja raznih sekcij, opoldne banket, zvečer koncert, ponedeljek zjutraj ob 8. uri glavno zborovanje, popoldne izlet na Bled. Natančnejši vsprej priobčil se bode kasneje. Obile udeležbe pričakujemo osobito pri koncertu, pri katerem bode sodelovalo razven vojaške godbe izvestno nad 100 pevk in pevcev in pa pri izletu na Bled ne le iz Kranja, temveč tudi iz drugih, posebno gorenjskih krajev. Na veselo svidenje torej o Duhovem v ponositem Kranji in na rajskem Bledu!

Iz Planine 16. maja. [Izv. dop.] (Prometne težave. — Povođenj.) Ko smo oni dan v Vašem cenjenem listu brali, da bo južna železnica s pričetkom tekočega meseca vozni red znatno premenila, smo se nadejali, da se bode generalno vodstvo tudi na nas Notranjce oziralo, a varali smo se; ostalo je skoro vse pri starem. Volili se bomo tudi v prihodnje primeroma jako drago in ob tako neprilicnem času tja v našo stolnico in nazaj, kakor baje nikjer drugej v Avstriji ne. Ako bi preteklo leto ne bila v ta namen postavljena, dobro podkrepjena in pri naših ob železnici se nahajajočih županstvih krožeča prošnja običala tam nekje onstran Postojne po malomarnosti nekega za blagor ljudstva malo unetega občinskega predstojnika, dosegli bi bili znabiti vsaj nekaj, a tako smo pa deloma tudi sami uzrok, če se nam slabo godi. — Poleg te neprilike smo pa imeli sedaj ob času povodnji pri nas v Planini še

drugo. Naša pošta je namreč od dneva, ko je voda cesto mej Planino in Haasbergom zalila, vozila mesto na Rakek v Logatec, a s tem je nastala taka zmešnjava, da smo bili z našimi poslatvami, osobito z onimi iz Ljubljane v Planino naslovljenimi, skoro vsak dan za štiri in dvajset ur zadaj. Nam namenjene stvari so romale iz Ljubljane na Rakek in potem zopet nazaj v Logatec, a mi smo pa čakali in čakali in naposled vender dočakali to, kar bi nam bil v tem času tudi mavrasti polž lahko prinesel. Malo več paznosti in točnosti, pa malo manj radovednosti in tistega stikanja po naših poslatvah bi znabiti nekaterim s pošto se bavečim osobam nič ne škodilo! — Voda bo sicer v par dnevih odšla, a pustila nam bo jako slab spomin. Setev pod vodo je uničena popolnoma, vsajeni krompir izprijen; kaj bode pa z našim glavnim pridelkom — senom, pokazala bo bližnja prihodnjost. Dal Bog, da bi se naše žalostne slutnje ne vresničile in da bi nas tudi tam gori „pri zeleni mizi“ popolnoma ne pozabili.

Domače stvari.

— (Osobne vesti.) Inženir Friderik Byloff imenovan je višjim inženirjem, stavbinski pristav Artur Polt pa inženirjem za državno službovanje na Štajerskem. — Slovenski pisatelj in suplent v Mariboru gosp. Fran Gestrin je nevarno zbolel.

— (F. Z. M. baron Kuhn) prišel je včeraj v Ljubljano in se je danes zjutraj oblečen kot obrist domačega polka št. 17 šetal s baroneso hčerko in spremljan od obristl. Tornago po Rožnikih. Na „Drenikovem“ pozdravil ga je domači gospodar in v pogovoru spominjal se je slavni general prijazno onih Drenikov, ki so pod njem služili. Na gorenjem Rožniku našel je eksclenca mlado armado — izletnike z mestne šole, — koja je pod vodstvom ravnatelja g. Raktelja defilirala pred sicer nepoznanim preodličnim gospodom, koji je z zanimanjem ogledal si veseli kor prihodnjih vojakov.

— (Gospodična Ivana Kobilca,) izborna domača umetnica, razstavila je tudi letos v Pariškem „Salonu“ na Champs de Mars dve sliki, kateri sodi stroga francoska kritika kaj laiskavo. „Republique française“ piše: Jedna teh slikana predstavlja dva igrajoča se otroka in je slika v „plein-airu“; izdelana je jako fino in ukusno, druga slika pa je duhovita študija, žensk portret, o kateri pravijo vsi gledalci, da so zlasti oči prekrasne. Čestitamo naši rojakinji na tam lepem uspehu.

— (Vabilo na „Dramatičnega društva“ v Ljubljani občni zbor), ki bode v soboto dne 21. maja 1892 ob 7. uri zvečer v novih prostorih narodne čitalnice Ljubljanske na Turjaškem trgu. Dnevni red: 1.) Nagovor predsednika. 2.) Izvestje tajnika o društvenem delovanju 1891/92. 3.) Izvestje blagajnikovo za 1892. I. 4.) Dopolnilne volitve štirih odbornikov. (Odborniki za l. 1891/92 so bili gg.: dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški, Fran Drenik, dr. Valentin Krisper, prof. Simon Rutar, dr. Ivan Tavčar, Anton Trstenjak, dr. Jos. Vošnjak, † Ivan Železnikar, dr. Vladimir Žitek. Izstopijo prvi trije odborniki in umrl je Ivan Železnikar, tako da je voliti 4 odbornike.) 5.) Volitev dveh pregledovalcev računov in njiju namestnikov. 6.) Predlogi in nasveti. Dr. Ivan Tavčar, predsednik.

— (Družbe sv. Cirila in Metoda) Graška izvanakademiška podružnica, pod izglednim prvomestništvom gosp. Fr. Bradaške, gimn. ravn. v pokoji, vrlo napreduje. Njen blagajnik, gosp. Fr. Hrašovec, sodnik v pokoji, nam je na račun letošnjega leta že poslal 69 gld. 75 kr. V gmotnem oziru so podružnici zaslonba požrtvovalni tamošnji Slovenci, mej njimi neimenovan imenitni domorodec, ki ji daruje vsako leto 10 gld., živahnost in zanimivost skupščin pa povišuje lepo petje naše Graške akademične mladine. — Goriška moška podružnica je imela 1. maja svoj letni občni zbor. Kot druga leta, skrbelo je načelnništvo tudi letos prav po očetovsko za otroška vrtca v Pevmi in Podgori Oba zavoda prav dobro vspevata; v prvi hodi nad 60 otrok, še več pa v drugi, ki ima svoje zavetišče v lepih in zračnih prostorih ondašnjega „Kat. bralnega in političnega društva“. — V podružnično načelnništvo so bili izvoljeni: prvomestnik g. dr. A. Gregorčič, prof. bogoslovja, tajnik g. A. Šantel, gim. prof., blagajnik g. V. Kancler, učitelj in posestnik; namestniki so:

g. A. Gabršček, urednik, gosp. K. Princič in g. A. Fon, posestnik in krčmar. Podružnica ima 14 ustanovnikov, 69 letnikov in 5 podpornikov. — Število udov in pa nabrani denarni zneski so priča požrtvovalnosti goriških rodoljubov, posebno če se uvaža, da so prav isti rodoljubi tudi posebni pospeševalci „Sloge“, ki vzdržuje slovensko tro-razredno dekliško šolo in otroški vrtec v mestu. — Da nam je Goriško mesto zelo naklonjeno, jasno svedoči zadnjič znanovani dar gg. bogoslovcev, ki smo jih zato že v drugič vpisali kot svoje pokrovitelje z znamko: „Slovenski goriški bogoslovci I. 1892.“ — Gosp. Janko Leban, šolski voditelj in slovenski pisatelj v Begunjah pri Cirknici, nam je podaril 25 iztisov svojih: Iskrice, 1. zvezek; gg. J. Čuden, vpokojeni stotnik, J. Pokoren, učitelj in župan, M. Šušteršič so nam v veselje družbi v Horjulu naklonili vsak po 1 glđ., Svojima podružnicama ob bistri Soči in črni Muri izreka svoje priznanje za neumorno delavnost gg. darovateljem pa iskreno zahvalo.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— (V premialek.) Piše nam prijatelj: Vedno tarnamo nad nemškimi napisi tu in tam. A da bi to preprečili vsaj tamkaj, kjer bi lahko, zato se žalibog malo brigamo. Ko sem jo te dni krenil iz Medvoda proti Sv. Jakobu in Sv. Katarini, videl sem, da je nemško-avstrijsko alpsko društvo zaznamovalo pot z rdečo barvo po drevju, kar je jako ugodno za hribolazca, opazil sem pa tudi povsod tablice z nemškimi napisi: Nach St. Jakob, Katarina i. t. d. V Topolu je isto društvo renoviralo gostilno: „Zum Touristen“, v sobi je karta Polhograškega hribovja z nemškimi imeni. Kdo sme to društvu v zlo šteti, obratno, prav lepo je, da se zanima za naše domače krasote. Umevno je, da se jezimo, če spreminjajo tujci — našo Brezovico v Wresowiz ali pa Bresovic, Ločnico v Lučnico i. t. d. Mislim, da ne bi bilo težko, če bi se ustanovil klub slovenskih hribolazcev, ki bi skrbel, da se napravijo tudi slovenski napisi. Saj imamo nekaj jako spretnih in že slovečih turistov.

— (Deželno pomočno društvo rdečega križa za Kranjsko v Ljubljani) ima redni občni zbor dne 20. maja ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. Dnevni red: 1. Naznanila prvosedeštva. 2. Gospodarstveno poročilo in račun za leto 1891. 3. Volitev 15 društvenih odbornikov. 4. Volitev 3 preglednikov računov in 2 namestnikov. 5. Volitev stalnega sodišča, obstoječ iz 3 članov in 2 namestnikov. Za obilno udeležbo prosi društveno vodstvo.

— (Sprememba posesti.) Novo zidano hišo št. 8 na Tržaški cesti kupil je od kranjske stavbinske družbe g. baron Schwegel.

— (Prve črešnje) prinesle so Vipavke zadnjo nedeljo v Ljubljano in jih prodajale po štiri za 1 krajcar. Pač so črešnje še jako skromne in malo razvite.

— (Kolodvorske vstopnice.) Glavno ravnateljstvo državnih železnic odredilo je — kakor smo že naznanili — da od 14. t. m. naprej je zabranjen prosti pristop na kolodvorske perone in ako treba tudi v kolodvorske, za potujoče občinstvo pridržane prostore. Osebe brez voznih legitimacij imajo kupiti vstopnice, ako hoté zado- biti pristop v omenjene prostore. Take vstopnice so na prodaj po 10 kr. ter jih je pokazati vratarju.

— (Uradna učiteljska konferencija za Kamniški okraj) bode 27. julija ob 8. uri dopoldne v Mengeši s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo nadzornikovo o nadzorovanih šolah. 2. Domači šolski okraj. Poročevalec g. Malenšek. 3. Kako naj se družijo oblikoslovje s številjenjem. Poročevalec g. Kecelj. 4. Poročilo odbora za oceno knjig otroške knjižnice; poročila g. Burnik. 5. Poročilo knjižničnega odbora; poročila g. Burnik. 6. Volitev odbora pod točko 4, 5 in stalnega odbora za prihodnjo uradno konferencijo. 7. Predlogi, nasveti.

— (Vedno deževje) je tudi na Pivki prouzročilo veliko škodo. Vse pri vodi Pivki z žitom in s krompirjem obsejane njive kakor tudi senožeti pokriva voda. Od vseh teh njiv ni letos nika- keršnega užitka pričakovati. Želeti bi bilo, da bi se že vodi Pivki struga napravila.

— (Občinska volitev v Ustji.) Pri volitvi občinskega odbora v Ustji v Postojnskem okraju bil je voljen županom g. Fran Stibilj, za odbornika pa Anton Bratina in Matija Bojec, vsi trije iz Ustja.

— (Najden zaklad.) V Celji je neki trgovec pri prezidavanju svoje hiše našel znaten za- klad. Ko so delavci kopali, zadeli so ob neko ka- menito ploščo, pod katero je bila precej velika po- soda, polna zlatih novcev. Denarji so iz časa fran- coske invazije v početku tega stoletja in se ceni njih vrednost na 12.000 glđ. Srečni posestnik je takoj odločil pokloniti 1000 glđ za mestne reveže. Tako poroča „Grazer Tagespost“, po kateri smo povzeli to vest.

— (Hudodelstvo?) Piše se nam iz Sre- dišča dne 16. t. m. V gozdu „Hraščica“ blizo Središča našli so predvčeršnjim kacij 5—6 let sta-rega otroka čisto samega. Otrok (deklica) je moral že več dni po šumi okrog tavati, ker je videti čisto zdijvan. Kdo ga je v gozdu pustil, se ne vé; otrok sam, ki je bil strašno izstradan, drugzga ne zna govoriti, nego besedico „mama“. Misli se sploh, da je ostavila v gozdu deklico kaka potepajoča se druhal, da se je tako iznebila jednega uda, ki jej ne donaja nobenega haska, pač pa samo je. Otrok se nahaja sedaj pri županu v Dobravi. Storili so se tudi že potrebiti koraki, da se izvedo — če mo- goče — otrokovi svojci.

— (Samooovadba.) Užitijski agent Roman Vezjak iz Ribnice na Štajerskem, o katerem smo poročali, da je izginil, prijavil se je te dni sam pri policijskem komisarijatu Simering na Dunaji. Poneveril je 170 glđ. nabračnega užitijskega de- narja in ga zapravljal na Dunaji. Poleg tega pustil je nad 300 glđ. dolga v Ribnici. Zaprli so ga, in oddali v bolnico za inkvisite, ker je bolan.

— (Hrv. akad. društvo „Hrvatska“ v Gradci) je dne 14. t. m. izbralo za poletni tečaj predsednikom: g. Vrabčevića Vladimira, stud. med.; podpredsednikom: g. Grgurevića Ivana, stud. med.; tajnikom: g. Dinkovića Matija, stud. med.; blagajnikom: g. Locherta Josipa, stud. med.; knjižničarjem: g. Vranjicana Vladimira, stud. med.; revizorjema: g. Antolaka Adolfa, stud. med., in g. Katušića Božidara.

— (Poneveril) je v Celovcu tamošnji poštni kotrolor in predstojnik železniškega poštnege urada Ehrenreich vsoto 800 glđ. Škodo je povrnul. Disciplinarna komisija v Gradci sklenila je, da se Ehrenreich odpusti iz državne službe.

— (Poštne vožnje po Soški dolini.) Z duem 1. junija bode vozila pošta iz Gorice v Kanal, Tolmin, Koborid in Bovec po dvakrat na dan. Prevažala bode ljudi, denarne in pismene pošiljke. Prva pošta vozila bode o tisti uri kakor doslej, druga pa bode odhajala iz Gorice o poludne in dohajala v Bovec ob 8. uri zvečer. Iz Bovca bode odhajala ob 5. uri zjutraj in dohajala v Gorico ob 2. uri popoldne.

— (Defraudant Jäger,) bivši blagajnik Rotšildov v Frankobrodu, kateri je bil svojemu gospodarju ukradel več kakor milijon mark, došel je v nedeljo z Lloydovim parnikom iz Aleksandrije v Trst, a ne sam, ampak s primernim spremstvom. Tržaški listi javljajo, da so Jägerja peljali žandarji z ladije peš na južni kolodvor. Elegantni gospod z uklenjenima rokama vzbudil je seveda veliko pozor- nost, kar ga pa ni motilo; stopal je prav mirno in si pozorno ogledoval mesto in ljudij ter spremlja- jočim ga žandarjem povedal, da je naredil Trst nanj utis arhitektonično lepo zidanega mesta.

— (Samomor.) V nedeljo dopoldne skočil je v Trstu načelnik pomožnih uradov deželnege sodišča, Karl Sirovič, iz tretjega nadstropja sodi- škega poslopja v vežo in padel na dalmatinskega mornarja Kristofa Ugovića ter ga podrl na tla. Oba sta bila prav nevarno ranjena, tako da so ju morali odnesti v bolnico. Sirovič umrl je še v ne- deljo popoldne, Ugoviču pa se je zdravje obrnilo na bolje. Sodi se, da je Sirovič storil samomor v trenutku duševne nezvesti, zakaj živel je v dobrih razmerah in bil zelo obljubljen ter čistan kot vesten uradnik. Ostavil je udovo in dve hčeri.

— (Odlikovanje.) Slavni hrvatski skla- datelj Ivan pl. Zajc praznoval je včeraj svoj imendan. Pri tej priliki izročil mu je župan mesta Karlovca v imenu meščanstva čestitke in krasno izdelano diplomu v obliki knjige. Mesto Karlovec imenovalo je namreč skladatelja Zajca glede na njegove velike zasluge za hrvatsko in jugoslovansko glasbo sploh častnim meščanom. Srčno čestitamo tudi mi!

— (Jugoslovanska akademija) v Za- grebu imela je l. 1891. dohodkov 20,848 glđ. 14 kr., stroškov pa 20.084 glđ. 81 kr., preostalo

je torej v gotovini 754 glđ. 83 kr. Imetje akade-rije znašalo je koncem 1891. leta 414.013 glđ. 25 kr. Hrvatski rodoljub dr. Ivan Ružič poklonil je Strossmayerjevi galeriji 34 starih slik različnih umetniških šol in jeden črtež, ki se pripisuje hr- vatskemu umetniku Andriji Meduliću. Dr. Ružič nabral je te slike v Rimu, kjer je bival prošlo zimo.

— (O groznem roparskem umoru v Karlovcu) poročajo hrvatski listi nekatere po- drobnosti. Skoro gotovo je izvršil grozno dejanje korporal Ivančević sam. Bil je navaden gost pri Guštinovih in došel tudi isti večer proti 10. uri. Slugo poslal je po smotke, natakariča pa je šla v klet. Mej tem ubil je s kratko vojaško sablo gostilničarja in ženo, ki je že spala. Deklo zasačil je še v kleti in jo umoril, slugo pa je počakal mej vrati in ga pobil. Vsaka posamična rana, katere je prizadejal s težko, kratko sablo bila je smrtna. Ugrabil in odnesel je kakih 60 goldinarjev, in so našli pri njem krvave bankovce. Zločin izvršil je s tamborjevo kratko sablo, katera je bila, ko so jo našli, pri držalu še krvava, sicer pa s zemljo očiš- čena. Ivančević bil je že prej zaradi poskušne- nega umora zaprt tri leta v Lepoglavi. Postal je korporal, ker civilne oblati niso ničesar javile voj- nemu poveljništvu o njegovem prejšnjem življenji. Zločinec je bil prej kmet v Kostanjici in je pravo- slavne vere. Sodilo ga bode vojno sodišče v Za- grebu.

— (Ribarstvo v hrvatskem Primorju.) Od 23. aprila 1890. l. do 22. aprila 1891. l. ulo- vili so po službenih zapiskih ob hrvatskem, ister- skem in dalmatinskem primorju 8,721.680 kilogra- mov rib in rakov v vrednosti 2,485.161 glđ. Prejšnje leto bilo jih je več za 520.995 kg. v vrednosti 29.222 glđ. Z ribarstvom se je bavilo 11.824 do- mačih ribičev z 3143 čolni, vrednimi 608.069 glđ. in z mrežami in drugo pripravo vredno 1,434.468 glđ. Italijanskih ribičev je bilo 1033 z 239 čolni vrednimi 44.674 glđ. Italijani ulovili so rib 1,082.080 kg. vrednih 296.916 glđ.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Rim 16. maja. Govori se, da je pred- sednik zbornice Biancheri odstopil. Kot njegov naslednik imenuje se Crispi.

Pariz 16. maja. Francoski časopisi ne pozdravljajo simpatično novega italijanskega ministerstva Giolittijevega. Merodajni listi zma- trajo je za popolnoma Francozom sovražno.

Dunaj 17. maja. Uradna „Wiener Ztg.“ javlja, da je imenovan bukovinski deželni predsednik, grof Pace, podpredsednikom naj- višjega računskega dvora. — Davčna nadzor- nika Rebek in Zajc imenovana sta davč- nima višjima nadzornikoma pri finančni direk- ciji v Ljubljani.

Budimpešta 17. maja. Jurij Klapka umrl za srčno kapjo.

Razne vesti.

* (Češki Sokoli v Nanciju.) O binkošti priredé francoska gimnastična društva veliko slav- nost v Nancyu in so pozvala tudi češka sokolska društva. Kakor je čitati v čeških listih, se bodo češki Sokoli odzvali mnogobrojno temu pozivu in se udeležili slavnosti francoskih gimnastov. Fran- cozi žele Čehom povrniti ljubeznivi in gostoljubni vsprejem njihove deputacije pri lanski vsesokolski slavnosti v Pragi.

* (Ponarejene petdesetake) izdajal je neki Lah, na videz zidar, v Brucku na Štajerskem. Vender pa so prepozno zapazili, da so bankovci prav spretno ponarejeni in niso dozdej še zasačili dotičnega razpečovalca teh falsifikatov.

* (Šolski otroci in vojaške slav- nosti.) Pretekli teden zaprli so v Spandau-u na Nemškem vsled ukaza, ki ga je prinesel cesarjev pobočnik v mestno hišo, vse šole. Otroci, katerih je kakih 5000, morali so stati ob cesti, ko je cesar Viljem ogledaval vojake. Cesar se je baje izjavil, naj si mladina tudi ogleda vojaško slavnost. V ne- katerih šolah nastala je zmešnjava, ker je ukaz došel ravno mej šolskimi urami.

* (Stoletni prosjak.) Pred sodiščem na Dunaji stal je te dni prosjak Engelbert Neubauer, ki se je rodil l. 1792. Prijel ga je mestni stražar zaradi prosjačenja. Mestu starca, ki mrmra tako ne- razumljivo, da ga nikdo ne more razumeti, govorila je osemdesetletna njegova hči. Rekla je, da je njen oče bil imovit kovač in posestnik hiše, dokler je mogel delati. Zdaj pa je prosjak. A on ne prosi miloščine, ker ne more govoriti, nego se nasloni na kak zid in že samo to zadostuje, da mu mimo- idoči dajejo miloščino. Sodnik oprostil je starčka, ker od stoletnega človeka nikdo ne more zahtevati, da dela.

Poslano.

V sobotnej številki prizadeva si „Slovenec“ po informaciji, katero mu je očitno podal gosp. dr. Gregorič, izpodbiti številke, katere sem v seji mestnega zbora dne 10. t. m. navel glede sidanja mestne deške šole v Komenskega ulicah. Da se spozna, kako slabo sta informovana gospod dr. Gregorič in „Slovenec“ in kako ju vse to prav čisto nič ne ovira proglašati neresnične svoje trditve vsejedno kot jedino prave, naglašam pred vsem, da je mestni zbor v svoji seji dne 15. maja 1888 odobril za zidanje omenjene šole na podlagi splošnih načrtov po c. kr. mestnem šolskem svetu določeno potrebnost 80.000 gld. Ker se je mislilo, da utegne, kakor je pri večjih stavbah navadno, ta proračun biti prekoračen, postavil je mestni zbor v blagajnični proračun za leto 1888 60.000 gld. in za leto 1889 30.000 goldinarjev, tedaj vsega skupaj 90.000 goldinarjev. Leta 1887. je v ta namen res bilo proračunjeno tudi že 50.000 gld.; toda to leto se ni zidanje šole pričelo in zato se isti kredit ponavlja leta 1888. tako, da je obsežen v znesku 60.000 gld. Ako torej „Slovenec“ pravi, da je vsega skupaj bilo v proračun postavljeno 140.000 gld., je to le sofistično zavijanje.

Faktične izdatke izpisal si je „Slovenec“ poročevalec iz dnevnikov mestne blagajnice ter jih navaja z 81.682 gld. 89 kr. Ni pa v svoji gorečnosti opazil, da se mu je podkradlo nekoliko pomot pri izpisovanju. Med faktične troške za stavbo računil je namreč tudi izdatke za stavbišče v znesku 4221 gld., interkalarni obresti 4757 gld. 50 kr. in pa troške za kanal v Komenskega ulicah 3713 gld. 17 kr. skupaj torej 12.691 gld. 67 kr., o katerih bode vsakdo tukaj sprevidel, da nimajo nič opraviti s stavbinskim proračunom. Naj torej „Slovenec“ opira gosp. dr. Gregoriča kolikor hoče, toliko je gotovo, da je na volilnem shodu „Katoliškega političnega društva“ govoril — kakor se sedaj vidi, ne sicer vedoma, ampak iz nekega družega razloga — neresnico; kajti za novo šolo v Komenskega ulicah ne le da se ni izdalo — kakor je on trdil — okolo 10.000 gld. več, ko je bilo proračunjeno, temveč v primeri s stavbinskim proračunom 11.008 gld. 78 kr., v primeri z blagajničnim proračunom pa 21.008 gld. 78 kr. manje.

V Ljubljani, dne 16. maja 1892.

Ivan Hribar.

Listnica uredništva.

Gosp. „Naprej“ v Istri: Lepo hvalo za poslana doneska. Prvega nismo še priobčili, ker mislimo, da ni takó nujno, kakor drugo naše gradivo. Priobčimo pa vse z veseljem. Srčen pozdrav! — Gosp. Div: Prosim Vas, oglasite se pri nas! — Gosp. dopisniku o okrajni bolniški blagajnici v Kamniku: Ker z Vašim sestavkom nismo mogli v list do dne, katerega ste želeli, javiti nam, ali se hočete, da ga priobčimo. Zdravstviuite! — Gosp. Ivanu B. v Ljubljani: Vaše pismo glede g. Treuna jemljemo samo na znanje. Naše „liberalstvo“ pa ni tako, da bi prizanašali osebi, katera je ovira slovenskemu poslovanju v takó imenitnem domačem društvu. Samo to se je pri g. Trennu „napadalo“, ne pa njegova oseba. Čudom pa se čudimo, da se smatra za „rukanje“ društvenega temelja, ako javno mnenje zahteva, naj se v tem društvu dá slovenščini pristojno gospodstvo. Ako nas smatrate za napredne, potem pomislite tudi, da hočemo napredovanja pred vsem za slovenski jezik! Sicer pa: hvalo za Vaše vrstice!

Premovano 1. 1891.

s častno diplomu c. in kr. trgovinskega ministerstva.

Prirodna

Studenčna sol iz Marijanskih kopeli

(v praških in kristalizovano).

Dobljena iz najbogatjšega zdravilnega vrelca v Marijanskih kopelih, iz Ferdinandovega vrelca, po izhlapienju brez drugih primesi, in ima po analizi prof. dr. Ernesta Ludwiga-a v sebi najuplaviteljske tvarine slavnega tega zdravilnega vrelca ter upliva njemu analogno: lahko čistilo, kiseline uničujoče, ugodno na prebavne organe, tolaščebo odpravljajoč itd. (73—13)

Pristno samo v fiaskonih ali v praških v kartonih, na katerih je natisnjena varnostna znamka.

Pastile iz Marijanskih kopeli

narejene iz naravne vrele soli iz Marijanskih kopeli — v originalnih škaflićah. Dobiva se v trgovinah z mineralijskimi vodami, dišavami in v lekarnah.

Salz-Sud-Werk Marienbad (Böhmen).

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji

za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Loterijske srečke 14. maja.

V Trstu: 2, 17, 74, 35, 52.
V Linci: 38, 39, 26, 11, 6.

Tuji:

16. maja.

Pri Maifli: Urban, Schwarz, Gold, Schummel, Karan, Blau, Deutsch, Löwy z Dunaja. — Preskovic iz Prage. — Grünhut, Lump, Unber iz Gradca. — Poppenheim, Weil iz Berolina. — Peternel iz Litije. — Luttman iz Trsta.

Pri Slomu: Weiss iz Prage. — Bremer, Berger, Kohnberger, Joscht, Bienenfeld z Dunaja. — Valenčič, Hribar iz Colja. — Lorenz iz Beljaka. — Simonini, Kurthaler iz Domžal. — Zupan iz Trsta. — Gaberšček iz Trbiža.

Pri južnem kolodvoru: Wasserman, Stofa iz Trsta. — Lohn z Dunaja.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
16. maja	7. zjutraj	734.6 mm.	14.2° C	sl. zah.	jasno	0.00 mm.
	2. popol.	731.3 mm.	22.8° C	sl. zah.	d. jas.	
	9. zvečer	731.1 mm.	15.8° C	sl. vzh.	d. jas.	

Srednja temperatura 17.6°, za 3.3° nad normalom.

Izkaz avstro-ogerske banke

z dne 15. maja 1892.

Bankovcev v prometu	404,153,000 gld.	(— 6,577,000 gld.)
Zaklad v gotovini	245,396,000 „	(— 59,000 „)
Portfelj	151,085,000 „	(— 7,231,000 „)
Lombard	22,985,000 „	(— 740,000 „)
Davka prosta bankovčena rezerva	47,681,000 „	(+ 6,222,000 „)

Dunajska borza

dne 17. maja t. l.

	včeraj	danes
Papirna renta	95.55	95.70
Srebrna renta	95.55	95.10
Zlata renta	112.35	112.60
5% marcna renta	101.55	100.75
Akcije narodne banke	909.55	990.55
Kreditne akcije	317.25	318.25
London	119.70	119.75
Srebro	9.50 1/2	9.50 1/2
Napol.	5.64	5.65
C. kr. cekini	58.62	58.62 1/2
Nemške marke	250 gld.	140 gld. 50 kr.
4% državne srečke iz l. 1854	100 „	184 „ 50 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „	109 „ 80 „
Ogerska zlata renta 4%	100 „	100 „ 50 „
Ogerska papirna renta 5%	100 „	100 „ 50 „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	122 „
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	100 „	117 „
Kreditne srečke	100 gld.	187 „ 50 „
Rudolfove srečke	10 „	22 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 „	149 „ 25 „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	120 „	241 „

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nam je naša ljubljena mati in tašča, gospa

Barbara Štamcar obudovljena Pivk

po kratki bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajočo, danes po noči umrla.

Pogreb bo jutri dne 18. t. m. iz mrtvašnice pri sv. Krištofu.

Drago rajnko priporočamo v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 17. maja 1892.

(548)

Žaljujoči ostali.

Po visoki c. kr. deželni vladi koncesionovano

Tečaj

za pouk o pri-
krojevanju
pridenjajo:

za dame
1. dan,
za moške krojače
15. dan
vsega meseca.

Udeleženci

dobé
veljavna spri-
čevala.

Natančnejša
pojasnila daje:
Vodja učilišča

M. KUNC.

krojaško-obrtno učilišče

(3) v Ljubljani, Gospodske ulice št. 7. (517)

Na najnovejši in najboljši način
umetne

(228—21)

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombo-
vanja in vse zobne operacije, — odstranjuje
zobne bolečine z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel,
poleg čevljarskega mostu, v Köhlerjevi hiši, I. nadstr.

Učenec

pridnega zadržaja, slovenskega in nemškega jezika zmo-
žen, z dobrimi spričevaji, vsprejme se takoj v trgovino
F. Skušek-a v Metliki. (533—3)

Izvežbana prodajalka

oziroma

(536—2)

blagajničarica

katera je ta posel že 6 let opravljala, išče službe v
mestu ali na deželi. — Ponudbe vsprejema iz prijaz-
nosti upravnistvo „Slovenskega Naroda“ pod O. D.

Vsakovrstne

vozičke za otroke

dobro, jako solidno in nkušno izdelane, priporoča komad
po gld. 5.—, 6.—, 7.—, 7.50, 8.—, 9.— in 10.— do
gld. 20.— (540—3)

Kočevska domača obrt

v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.

Služba

občinskega tajnika na Blokah

z mesečno plačo 34 gld. je izpraznjena. —
Prošnjiki uložé naj prošnje do 1. julija t. l.
pri podpisnem županstvu.

Županstvo na Blokah

dne 14. maja 1892.

Ivan Modic,
župan.

(545—1)

Dolenjske Toplice.

Topliške kopeli na Dolenjskem odprle

so se

dne 15. maja.

(519—3)

Vodna toplota je 30° R. V basenu I. upeljala se je po novem vodovodu pitna voda in naredila prhna kopel (douche). — Pošta prihaja iz Rudolfovega dvakrat na dan, porabi se torej lahko pošta iz Ljubljane, Litije, Vidma in Krškega. — Za dobro postrežbo, dobra dolenjska vina in izvrstno kuhinjo je vse kar najboljše pre-skrbljeno.

Kulovic.

Hrube mliti

5
minut
variti

Kathreiner'ovi tovarni na sladovno kavo

Berlin-Mnichov-Videň

Zdravi

Nejlepší přísada ku kávé

Kathreiner'ova

Kneipp'ova Sladová káva:

Jedina sladová káva s chutí a
vůní pravé zrnkové kávy.

Neotvorená, prave v pivnich balickch
a hořejich ochranné známky

K dostání ve všech obchodech koloniálních a drogami.

(416—9)

